

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

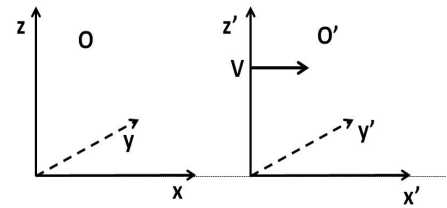
Διδάσκοντες: Κ. Φουντάς, Σ. Κοέν

“ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΥΣΙΚΗ Ι”

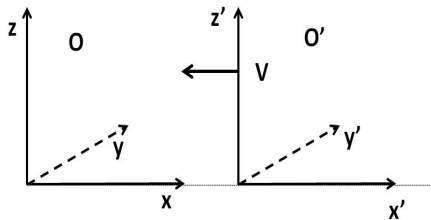
12 – 9 – 2012

Θέμα 1^ο: Όταν ένα αδρανειακό σύστημα O' κινείται με ταχύτητα V σε σχέση με αδρανειακό σύστημα O και η ταχύτητα V είναι στη διεύθυνση των αξόνων $x-x'$, τότε ο μετασχηματισμός Lorentz που μετασχηματίζει τις μεταβλητές χρόνου και χώρου από το O στο O' δίνεται από:

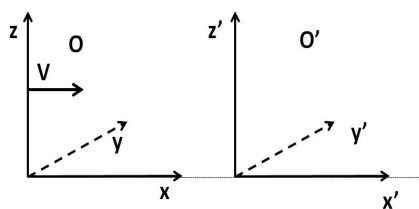
$$\begin{aligned} ct' &= \gamma(ct - \beta x) \\ x' &= \gamma(x - \beta ct) \\ y' &= y \\ z' &= z \end{aligned}$$

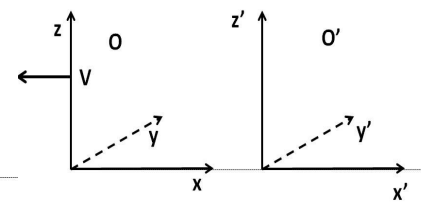
όπου $\beta = V/c$, $\gamma = 1/\sqrt{1-\beta^2}$ και c είναι η ταχύτητα του φωτός στο κενό, υπό την προϋπόθεση ότι την χρονική στιγμή $t = t'$ τα δύο αδρανειακά συστήματα ταυτίζονται. Διατυπώστε τους μετασχηματισμούς Lorentz που μετασχηματίζουν τις μεταβλητές χρόνου και χώρου από το O στο O' για τις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις και αιτιολογήστε την απάντησή σας:

(α)

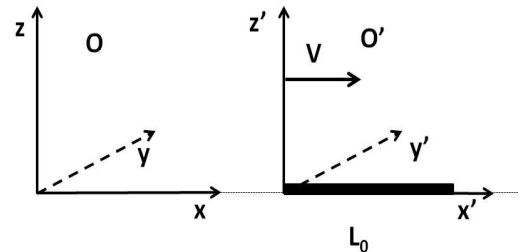

(β)

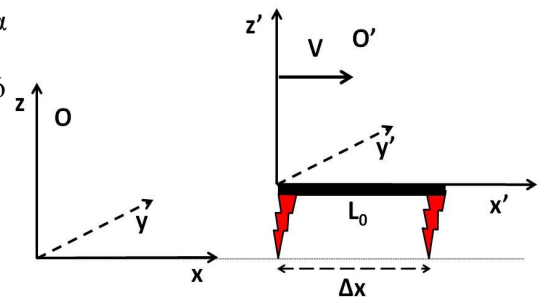
(γ) [6 μονάδες]

(δ) Ράβδος μήκους L_0 κινείται με ταχύτητα V στην διεύθυνση του θετικού άξονα x αδρανειακού συστήματος O όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα. (1) Δώστε το ορισμό της μέτρησης μήκους και (2) Χρησιμοποιώντας τους μετασχηματισμούς Lorentz αποδείξτε την σχέση της συστολής του μήκους της ειδικής θεωρίας της σχετικότητας.

[6 μονάδες]

(ε) Ας υποθέσουμε ότι η ράβδος του (δ) είναι εφοδιασμένη με ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο εκπέμπει σπινθήρες ταυτόχρονα από τα άκρα της ράβδου. Οι σπινθήρες κινούνται στην κατεύθυνση του αρνητικού άξονα z όπως φαίνεται στο διπλανό σχήμα και αφήνουν ίχνη πάνω σε χάρακα απείρου μήκους πάνω στον άξονα x του O τα οποία απέχουν μεταξύ τους κατά Δx . Η απόσταση μεταξύ των αξόνων x και x' θεωρείται αμελητέα όπως και στο (δ). (1) Χρησιμοποιώντας τους μετασχηματισμούς Lorentz υπολογίστε την απόσταση Δx . (2) Γιατί το αποτέλεσμα σας είναι διαφορετικό από αυτό που υπολογίσατε στο (δ) ;

[4 μονάδες]

(ζ) Ένας κύβος έχει όγκο 10 cm^3 , όπως μετράται από παρατηρητή που βρίσκεται σε ηρεμία σε σχέση με τον κύβο. Δεύτερος παρατηρητής (ευρισκόμενος σε ηρεμία στο σύστημα O' κινείται με ταχύτητα $0.9c$ σε σχέση με τον πρώτο κατά τη διεύθυνση μιας από τις ακμές του κύβου. Υπολογίστε τον όγκο που βλέπει ο δεύτερος παρατηρητής.

[4 μονάδες]

Θέμα 2°: Μία δέσμη θετικά φορτισμένων καονίων K^+ με ορμή ίση με $p = \sqrt{3}m_{K^+}c$, διαπερνά δύο μετρητές φορτισμένων σωματιδίων (counters) οι οποίοι βρίσκονται σε απόσταση $D = 9m$. Όπου m_{K^+} είναι η μάζα του K^+ και c η ταχύτητα του φωτός στο κενό. Η δέσμη δεν χάνει ταχύτητα όταν διαπερνά τους μετρητές. Ο πρώτος μετρητής μετρά 1000 σωματίδια και ο δεύτερος 250 σωματίδια. Η διαφορά αποδίδεται στις διασπάσεις των καονίων στην πορεία τους από τον ένα μετρητή στον άλλο.

- (1) Υπολογίστε το γινόμενο $\beta\gamma$. [4 μονάδες]
- (2) Δείξτε ότι $\beta^2\gamma^2 + 1 = \gamma^2$. [8 μονάδες]
- (3) Υπολογίστε το μέσο χρόνο ζωής του K^+ . [8 μονάδες]

Ο νόμος των ραδιενεργών διασπάσεων δίνεται από την σχέση $N(t) = N(0)\exp(-t/\tau)$ όπου τ είναι ο μέσος χρόνος ζωής του σωματιδίου στο αδρανειακό σύστημα του σωματιδίου. Η σχετικιστική ορμή είναι $p = m\beta\gamma c$.

Θέμα 3°: Σε πείραμα μελέτης του φωτοηλεκτρικού φαινομένου, επιφάνεια του μετάλλου Li φωτίζεται με ορατή ακτινοβολία μήκους κύματος $\lambda = 500.5nm$.

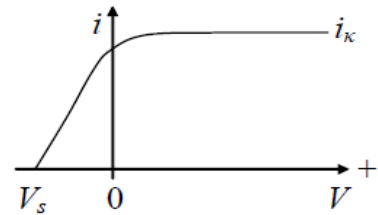
(α) Δείξτε ότι $1 eV = 1.6 \times 10^{-19} J$. [5 μονάδες]

(β) Εάν η τάση αποκοπής είναι $|V_s| = 0.18 Volt$, ποιο είναι το έργο εξαγωγής Φ του Li. [10 μονάδες]

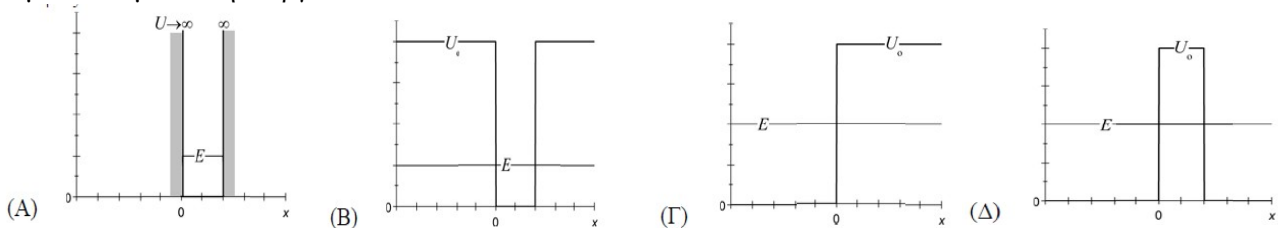
(γ) Η επιφάνεια του μετάλλου είναι $S = 2 cm^2$ και η ένταση της φωτεινής πηγής είναι $I = 5 mW/cm^2$. Εκφράστε την ισχύ της προσπίπτουσας ακτινοβολίας πάνω στο μέταλλο ως αριθμό φωτονίων ανά μονάδα χρόνου. [10 μονάδες]

(δ) Έστω ότι το κάθε προσπίπτον φωτόνιο εξάγει πάντα ένα ηλεκτρόνιο. Υπολογίστε το ρεύμα κόρου i_k εκφρασμένο σε Amperes. [5 μονάδες]

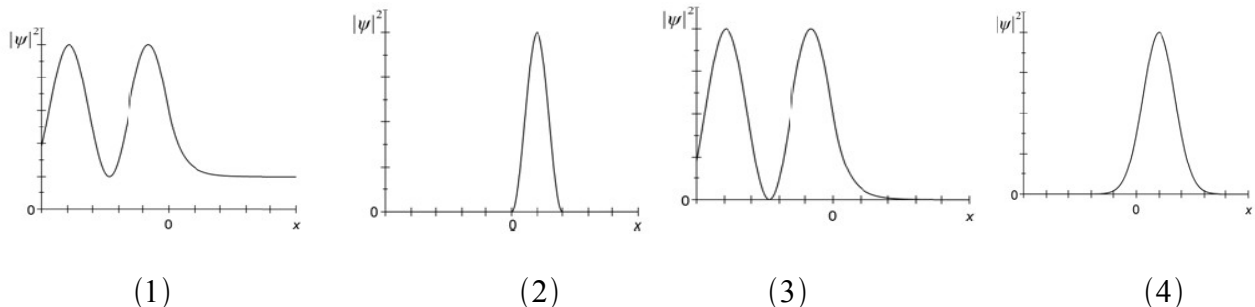
Δίδονται ότι $e = 1.6 \times 10^{-19} C$, $h = 6.62 \times 10^{-34} J \cdot s$, $\hbar c = 197.3 MeV fm$ και $c = 3 \times 10^8 m/s$.

Θέμα 4°: Τα παρακάτω διαγράμματα (Α-Δ) δείχνουν τέσσερις μορφές δυναμικής ενέργειας $U(x)$ ενός σωματιδίου με ολική ενέργεια E .

Τα διαγράμματα (1-4) που ακολουθούν παριστάνουν τετράγωνα κυματοσυναρτήσεων τα οποία αποτελούν λύσεις της εξίσωσης του Schöndinger για τις δυναμικές ενέργειες (Α-Δ).

Σε όλα τα διαγράμματα η κλίμακα του άξονα x είναι η ίδια. Αντιστοιχίστε αιτιολογημένα τα διαγράμματα (Α-Δ) με τα διαγράμματα (1-4). [4 x 7.5 μονάδες]

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ